

Miljøstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Fremsendes pr. email til mst@mst.dk og mihal@mst.dk

**J.nr. SVANA-400.00072 - Deres ref.nr. JOEHA/MIHAL – Bemærkninger
til handlingsplan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter**

30. november 2017

Indledende og generelle bemærkninger

Indledningsvis ønsker Brancheforeningen at sætte spørgsmålstejn ved ”den stigende tendens i antallet af anmeldte rotteangreb”, som anføres i udkastet til handlingsplanen. Antallet af rotteanmeldelser er helt, som det kunne forventes, idet man har skiftet metode for, hvordan anmeldelser opgøres og registreres,

Tidligere skete en stor del af anmeldelserne på baggrund af observationer af, at der havde været spist af den udlagte forebyggende gift. I disse tilfælde var det ikke muligt at konstatere hvor mange rotter, der havde spist af giften, og da giften som minimum alene blev tilset fire gange årligt, kunne der have været spist af giften i en periode, uden det derved blev registreret.

Nu er der sket et paradigmeskifte, idet der som konsekvens af lovændringer ikke udlægges gift i samme omfang som tidligere, men i højere grad forebygges og bekæmpes mekanisk. Konsekvensen af dette er, at fælderne nu tilses meget hyppigere, og anmeldelse sker på baggrund af en enkelt fanget rotte i modsætning til tidligere, hvor anmeldelsen skete på baggrund af observation af en bestand.. Derved vil antallet af anmeldelser helt naturligt stige.

En anden årsag til stigningen i antallet af registrerede anmeldelser er, at der nu er blevet et bedre indberetningssystem til registrering af anmeldelserne. Anmeldelserne foretages direkte fra ”kilden”, hvor de tidligere ofte skete i form af et telefonopkald til den respektive kommune, hvorefter var op til kommunens medarbejdere at koordinere og indsamle oplysningerne og derefter foretage videre indberetning.

Generelt ser Brancheforeningen forslagene i såvel handlingsplanen om udkastet til den nye Rottebekendtgørelse, som en betydelig forringelse af skadedyrsbranchens vilkår. Flere af forslagene fjerner, en væsentlig del af kundegrundlaget for skadedyrsfirmaerne, kun for at tækkes det forhold, at landbrugets organisationer, har oplevet, at det er blevet dyrere at bekæmpe rotter, jf. også nedenfor pkt. 2.4.

Overordnet set er rottebekæmpelse blevet dyrere som følge af, at lovgiver pålagde branchen udgifter til autorisation af den enkelte rottebekæmper, og samtidig krav om overgang fra forebyggende giftudlægning til mekanisk bekæmpelse. Denne bekæmpelsesmetode er dyrere, idet det kræver hyppigere tilsyn. Hele denne proces har resulteret i betydelige omkostninger for skadedyrsfirmaerne, til omlægning og udvikling af andre bekæmpelsesmetoder.

Ved at udhule hele autorisationsprincippet samt dernæst at give tilladelse til, at landbruget (såkaldte primærproducenter), fødevarevirksomheder, boligforeninger, grovvarereselskaber og lign. selv kan indkøbe og udlægge gift, er et så alvorligt indgreb i en branches vilkår, muligheder og forretningsgrundlag at det i sig selv bør give anledning til alvorlige overvejelser.

For at handlingsplanen overordnet både tager hensyn til nedbringelse af rottebestanden, og bedst mulig anvendelse af gift (lidt og effektivt) – så vil det være hensigtsmæssigt hvis der tydeligt stilles krav og guidens til udformning af offentlige udbud for rottebekæmpelse. Generelt set bærer en række kommunale udbud præg af, at det udelukkende er økonomi, der vægtes. Via denne vægtning vil det være billigste udbyder, der vinder, uanset om denne reelt er kvalificeret til at yde en kompetent bekæmpelse af rotter. Ved at stille krav til udformning af udbud, præges den reelle indsats i meget højere grad.

Nedenfor følger bemærkninger til udvalgte afsnit i Handlingsplanen.

Ad pkt. 1.1 - Præcisering af krav ved installation og servicering af rotte-spærrer

Initiativet er i princippet godt, dog vil det næppe få den store effekt, idet det er de færreste skadedyrsbekæmpelsesfirmaer, der har en medarbejder ansat med en

fuld kloakmesteruddannelse. Særligt de mindre bekæmpelsesfirmaer har ikke mulighed for at ansætte autoriserede kloakmestre.

Hvis hensigten bag initiativet skal have den ønskede effekt, og skadedyrsfirmaerne skal kunne udnytte muligheden for at installere og reparere rottespærre, burde rottebekæmperen "sidestilles" med kloakmesteren. Kloakmesteren kan, uden autorisation til rottebekæmpelse, men ved at tage et amu kursus i rotters biologi og adfærd, få tilladelse til at montere en rottespærre. På tilsvarende vis bør rottebekæmper ligeledes ved at tage det eksisterende amu-kursus "Kloakering – montering af rottespærre" have samme mulighed for at montere en rottespærre.

Brancheforeningen ser dog fortsat positivt på initiativet, da det ses som "et skridt på vejen", men Brancheforeningen opfordrer til, at der fortsat arbejdes på en mere ligeværdigt forhold mellem kloakmester- og rottebekæmperautorisationen.

Ad pkt. 1.2 - Krav om rotteundersøgelse ved opsætning af rottespærre

Det er Brancheforeningens klare opfattelse, at kravet om en opstrøms undersøgelse skal gøres obligatorisk, idet der ellers til vil kunne være brud opstrøms som ikke bliver opdaget. Man skal imidlertid være klar over, at det vil betyde en stigning i udgifterne til den kommunale rottebekæmpelse. Det bør defineres, hvad en opstrøms undersøgelse skal indeholde, jf. også bemærkningerne til Rottebekendtgørelsens § 1

Ad pkt. 1.3 - Styrket indsats ved vildtfodringspladser

Vildtfodringspladser er ofte et arnested for rotter i naturen, og ud over en hensigtsmæssig foderhåndtering vil også opstilling af fælder kunne reducere risikoen for rottetilhold. Brancheforeningen bistår gerne med råd omkring de forskellige tiltag. Det vil dog være nødvendigt at lade vildtfoderpladserne indgå i den to årlige tilsynsordning

Hvis man ønsker at forslaget skal have den ønskede effekt, bør det ledsages af en kontrolforanstaltning fx en smileyordning, eventuelt med mulighed for sanktioner.

Ad pkt. 2.1 - Øget krav om opsætning af rottespærre ved offentlige institutioner

Brancheforeningen er positivt indstillet overfor initiativet, men det kan undre, at der skal indhentes tilladelse fra private institutioner før en rottespærre kan monteres. Den private institution besidder næppe den nødvendige faglige kompetence til at vurdere, om der skal monteres en rottespærre. Det svækker derfor forslaget, hvis en sådan tilladelse skal indhentes.

Ad pkt. 2.2 - Kommunens handlingsplan gældende for privat bekæmpelse

Brancheforeningens bemærkninger til kommunalbestyrelsens eventuelle godkendelse af privat bekæmpelse fremgår af bemærkningerne til udkastet til ændring af Rottebekendtgørelsen. Der henvises derfor hertil.

I relation til beskrivelsen i handlingsplanens pkt. 2.2 skal det noteres, at såfremt den private rottebekæmpelse pålægges øgede udgifter/tiltag – eksempelvis i en kommunal handlingsplan – må det forventes, at der kan påløbe ekstra kommunale udgifter til f.eks. øgede og/eller skærpede tilsyn.

Ad pkt. 2.3 – Bedre datagrundlag

Brancheforeningens medlemmer anvender forskellige medier til at indrapportere til ”Rottehullet”. For at sikre at grundlaget for datatilførslen bliver så bredt som muligt, bør Miljøstyrelsen overveje at udvikle et interface (en API), der kan håndtere/modtage data fra de forskellige rapportssystemer, som bekæmpelsesfirmaerne anvender. Miljøstyrelsen opfordres tillige til at arbejde for at sikre en god datavalidering, så statistikken ikke afspejler stigninger i falske rotteanmeldelser, som halsbåndsmus, eger, pindsvin, solsorte, etc.

Ad pkt. 2.4 Primærproducenters bekæmpelse på egen bedrift

Det er Brancheforeningens opfattelse, at initiativet må ses som en væsentlig devaluering af skadedyrsbekæmpernes autorisation. Baggrunden for indførelsen af autorisationsordningen var netop, at det fra naturstyrelsens (nuværende Miljøstyrelsen) side blev vurderet som værende nødvendigt med en autorisation, for at kunne gennemføre en faglig og kompetent rottebekæmpelse. Resultatet var, at skadedyrsbekæmpelsesfirmaerne blev pålagt en væsentlig omkostning til uddannelse af rottebekæmpere, hvilket selvfølgelig har betydet en stigning i priserne på rottebekæmpelsen – også i landbruget. Dette er en helt naturlig følge af at man pålægger en hel branche forøgede omkostninger.

Skadedyrsbranchen vurderer prisstigninger til ca. 30 – 35 %, og i lyset af de relativt lave priser på sikringsordninger, hvor en gennemsnitlig pris er kr. 4.500-6.500 virker det som en voldsom reaktion at give op mod 40.000 landmænd og 30.000 andre erhvervsdrivende mulighed for at tage en R2- autorisation (dagskursus). Hvis man anskuer prisudviklingen for en sikringsordning fra år 1990 til 2017, så er prisniveauet præcis det samme, på trods af samfundsprisudviklingen er steget væsentligt i samme periode.

Når man nu vil udhule skadedyrsbekæmpelsesfirmaernes indtjeningsgrundlag, ved at fjerne en del af markedet og dermed indtjeningsgrundlaget, og lade primærproducenter med en væsentlig ringere faglig kompetence og indsigt i rottebekæmpelse, overtage en del af bekæmpelsen, vil dette alt andet lige betyde en væsentlig ringere rottebekæmpelse, samt stigende omkostninger for skadedyrsfirmaerne og dermed dem som ikke er omfattet af ordningen.

Udviklingen taler stik imod de intentioner, som Miljøstyrelsen selv har formuleret i bl.a. Partnerskabet for grøn bekæmpelse.

Partnerskabet kortlagde rottebekæmpelse i flere kommune og ud fra datagrundlag sammenlignede de enkelte kommuner og effekten af giftfri bekæmpelse mellem disse, vi savner det aftryk som Partnerskabet kom frem til, vi, som land vil være forgangsland, dette afspejles ikke tilstrækkelig grad. Når så mange personer (igen) vil få tilladelse til at indkøbe, opbevare og udlægge rotte og musebekæmpelsesmidler vil det være langt sværere at kontrollere, at giften bliver udlagt forsvarligt. Derfor frygter Brancheforeningen, at en lempelse af lovgivningen - så flere virksomheder, der ikke har rotte- og musebekæmpelse som deres primære erhverv - vil sætte rottebekæmpelsen og miljøbelastningen med rottegift tilbage til tiden før 1997, hvor borgere selv måtte supplere udlægningen af den udlagte rottegift. Tilmed vil rottebekæmpelsen blive mindre effektiv fordi den bliver foretaget af mindre kvalificerede bekæmpere.

Miljøstyrelsen opfordres til at overveje, hvorledes de kommunale tilsynsudgifter vil blive påvirket, da alene kontrolarbejdet med de mange ”R2- bekæmpelser” forventes at blive omfangsrigt.

Ad pkt. 2.5 Udvidet adgang til fuld rotteautorisation

Forslaget vil antageligvis forringe vilkårene væsentligt for hele skadedyrsbranchen, idet der i princippet bliver fri adgang til at kunne tage et rotteautorisationskursus, uden nogen forudgående kendskab eller forudsætninger, blot man kan sandsynliggøre, at en del af ens erhverv er at beskæftige sig med rottebe-

kæmpelse. Dette kan i princippet være, at opsætte en rottefælde på et loft, og som en del af den faste arbejdsopgave skulle tilse denne dagligt.

Forudgående kendskab til rottebekæmpelse og branchekendskab, har ellers hidtil været en grundpille og et vigtigt element i hele rotteautorisationssystemet, dette ønsker man så nu at fjerne. Forventeligt vil resultatet være en ringere uddannelse og dermed dårligere rottebekæmpelse. Brancheforeningen ser den udvikling som bekymrende.

Ad pkt. 2.6 Udenfor kommunal åbningstid

Forslaget er som udgangspunkt forståeligt og i tråd med, at man ønsker at yde en høj kommunal service, det skal dog påregnes en væsentlig stigning i udgifterne for den kommunale rottebekæmpelse, idet det vil være nødvendigt at etablere et beredskab der skal være til rådighed 24/7 samt i weekender og på helligdage. Der henvises desuden til Brancheforeningens bemærkninger til § 7 til ændringen af Rottebekendtgørelsen.

Omfanget af de forøgende udgifter kan formentligt vurderes, idet det antages, at der skal være personale til som minimum at dække en vagtordning omfattende yderligere 17 timer i døgnet, samt weekender og helligdage, hvilket groft kan anslås til at være 7.179 timer svarende til ca. 4,1 årsværk pr. kommune. Hertil kommer tillæg for arbejde på såkaldte skæve tidspunkter.

Ad pkt. 3.2 Mere målrettet tilsyn med landbrug

Brancheforeningen ser positivt på initiativet, og vil opfordre Miljøstyrelsen til at overveje en elektronisk løsning, hvor borgeren selv – efter forespørgelse – tilkendegiver om der er rotteaktivitet på den givne ejendom.

Da primærproducenter selv skal kunne forestå bekæmpelse, bør de også selv kunne forestå tilsynet og indberette resultatet af dette til kommunen. Dette falder også godt i tråd med, at der i følge bekendtgørelsen er anmeldelsespligt hvis der observeres rotter, og det må kunne påregnes at primærproducenten overholder den gældende lovgivning og indberetter hvis der er rotter på ejendommen.

Ad pkt. 3.3 Administrativ lettelse for sikringsordninger

At kravet om tilsyn 4 gange om året bortfalder synes for Brancheforeningen en logisk konsekvens af, at der ikke længere er udlagt gift. Kravet om rapportering

kan dog overvejes nærmere, idet en rapport jo ikke kun omfatter om der har været rotter, men ofte også indeholder anbefalinger og vejledning til den sikrede, om hvordan det kan sikres at ejendommen forbliver rottefri.

Det er Brancheforeningens opfattelse, at kommunernes administration ikke lettes, da kommunen i dag kun modtager rapporter, hvis den respektive kommune selv efterspørger dette, dvs. at der ikke sker nogen ændring i forhold til nuværende praksis.

Ad pkt. 4.1 Ny strategi for at undgå resistens

Det er fint at der udarbejdes en ny resistensstrategi, men er der så taget højde for, at når man vil tillade en stor gruppe af delvist uddannede rottebekæmpere at forestå bekæmpelse, er der risiko for at der kommer til at ligge store mængder af den mere potente rottegift ude hos primærproducenter, i boligforeninger og grovvarerelskaber mv. Derfor appelleres der til, at der kun gives mulighed for, at det er de fuldt ud autoriserede, der får adgang til, og mulighed for, at udlægge disse midler.

Ad pkt. 4.3 Mulighed for gasning af rotter

Det er Brancheforeningens opfattelse, at muligheden for gasning af rotter vil have et særdeles begrænset anvendelsesområde. Gasningen vil typisk være fri-landsgasninger, og hvis det kræver yderligere et brugerbetalt kursus for at kunne foretage denne type bekæmpelse, er det nok tvivlsomt, at nogen producenter/importører vil tage chancen og registrere et sådant nicheprodukt.

Brancheforeningen foreslår i stedet en udvidelse af anvendelsesområdet på den eksisterende registrering af aluminiumfosfid (mod muldvarpe, mosegrise og rotter). Der ville kunne opnås en væsentlig større brugerkreds og dermed markedspotentiale, hvis brugeren blot skal være både R1-autoriseret rottebekæmper og G1-autoriseret muldvarpebekæmper. Det er trods alt samme kemiske produkt, der er tale om og evt. forskelle i behandlingsmetoden kan forklares på etiketten.

Ad pkt. 4.4 Kildebekæmpelse af rotter mere end 10 meter fra en bygning

Brancheforeningen ser positivt på dette initiativ, da kilden til problemerne ofte opstår mere end 10 meter fra bygningerne. Miljøstyrelsen opfordres dog til at overveje, om ordningen kan påbegyndes inden antikoagulanterne skal godkendes igen. Såfremt det nuværende oplæg følges, må det anses som en konkurren-

ceforvridning mellem de forskellige bekæmpelsesmiddelproducenter, på samme måde som da permanent bekæmpelse blev forbudt.

Hvorfor ikke blot udsende et dekret om at det punkt på etiketten bortfalder og det kan angives ved skift af etiket uden yderligere godkendelsesprocedure.

Med venlig hilsen

Brancheforeningen for Skadedyrsfirmaer